

Ög 151. Furingstads kyrka.

Pl. 78.

Litteratur: S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Vid ifyllningen och tolkningen av denna inskrift synes mig Brate ha frångått det sannolika, då han läser runorna i början av högra slingan som **nrnti**. Frånsett att tredje runan är tämligen bevarad som ett **s**, framstå här i början av inskriften runorna så välberäknade i fråga om ductus och inbördes placering, att en sammandragning av **risti** e.d. till blott **rti** blir ytterligt osannolikt. Uppenbarligen har Brate velat räkna med läsningen **nrnti** för att kunna få ihop inskriftens början, runorna **tur**, till ett välstyrkt mansnamn i detta fall Torbjörn.²⁶ Då läsningen **risti** i högra slingans början emellertid synes ofrånkomlig, bör den nedre radens fritt stående tre runor vara avsedda att ensamma representera namnet på stenens upphovsman. För att nå den dekorativa verkan, som deras placering onekligen har, är det tänkbart, att ristaren avstått från att helt utföra ett längre namn, särskilt som han genom att inskränka sig till runorna **tur** fick ordet att lämpa sig som fortsättning av det **bro**, varmed inskriften slutar, så att läsningen **brotur**, 'broder', uppstår. Man får en stark känsla av att denna avsikt föreligger, då man iakttar, hur ristaren, om han velat, kunnat fullfölja skrivningen av ordet 'broder' i rak ordföljd i kantslingan. Hur man då skall uppfatta ett till blott runorna **tur** förkortat mansnamn, ligger i vida fältet. Det kan vara fvn. *Dýri*, belagt på Island från slutet av 900-talet (*Dýri* vid *Dýrifjörðr*), fsv. *Dyre*, eller kanske snarare runsv. **purir**, *Porir*, på en annan östgötasten, Ög 27, skrivet **purir** (å två andra stenar, Ög 11 och Ög 223, i böjd form **eftir puri**, **iftir puri**). Det andra namnet, avseende den man, som stenen rests över, är ytterst svårt att nu fastställa. Jag har nöjt mig med att å bilden ifylla de linjer, som för ögat och känseln framstå såsom huggna. Så är visserligen fallet med bistaven t.v. å r. 21, men placeringen nära inpå föregående runa och i bristen på skiljetecken mellan dem gör det rimligare att räkna med runan som en **i**-runa och uppfatta den såsom tillhörande ordet **uftiu**, 'efter', då ju den följande runan tydligen är ett **u**, varav dock nu endast bistaven återstår. Efter denna r. 22 **u** följer ett skadat parti, där resten av en punkt och mittpartiet av en hst som till en **i**-runa kvarstår. Följande runa har nederdelen till vad som tydligen varit en **k**-runas bistav skadad, och med ett utfallet stycke av stenkanten har nedre delen av namnets sista runa försvunnit. Även om denna runa 26 nu närmast förefaller att ha varit en **i**-runa, är det dock väl intet absolut hinder för, att den haft en lågt placerad bistav, som förvandlat den till ett **a**. Namnet har då varit **ika**, 'Inge'. — Brates läsning av det tredje namnet (**uis**, i gen.) som 'Sven' förefaller vara framkallad av hans sammanställning av stenarna Ög 32 och Ög 147 med här behandlade sten. Då emellertid såsom ovan visats namnet Torbjörn faller bort ur den här diskuterade inskriften, finnes säkerligen ingen anledning att i stenens **uis:bro(tur?)** inlägga annan mening än *Vigs²⁷ broðir*.

Plansch 78b. Ög 151. Furingstads kyrka. Foto Nordén 1938. [Jansson skriver 1947: Duger ej. Bör fotograferas om.]

Inskriften torde, så långt den låter urskilja sig, kanske kunna återges så:²⁸

tur risti : stun : þaasi : uftiu : ik- · uis : bro

5 10 15 20 25 30

»(Dyre? Torer?) reste denna sten efter Inge(?), Vigs(?) broder.»

²⁶ I marginalen står (överstruket) »För långt resonemang!» och därunder har Nordén skrivit »Nej. Jag utesluter det högst ogärna. N-n».

²⁷ [Nordéns fotnot] »En Vig nämnes även på en sten i den angränsande Kuddby sn, Ög 18. Här har en man rest stenen efter sina båda bröder Javre [Nordén skriver Javre] och Vig. Det är beklagligt att början av denna inskrift saknas, ty förutsättningar synas verkligen finnas för antagandet, att den man, som reser minnesstenen över Vigs broder Javre, tillhör samma brödrakrets som den anonyme ristaren på minnesstenen över en Vigs broder Inge(?) i Furingstad.» Wessén skriver i marginalen: »Läsningen så osäker, att den ingenting är att bygga på.» Sedan detta skrevs har Nordén under Ög 18 skrivit om det fragment vilket hittades 1946 och som enligt Nordén ska innehålla namnet Ottar. Denna fotnot borde då ha utgått.

²⁸ I granskningsprotokollet 1946 skriver Jansson: »Denna ytterst vittrade inskrift kan ej bära författarens långa resonemang». Och i PM 1947: »Som jag redan i min skriftliga kritik meddelat Nordén kan denna ytterst vittrade inskr. ej bära författarens långa resonemang. Låsn. osäker».

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med reservationer. Utgåvan är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter är du välkommen att meddela dessa till utgivaren på nedanstående e-postadress.

Utgivare: Jan Owe

Kontakt: runor@gamlebo.se

Senast ändrad 2020-05-30